

Mishnah Ketubot, chapter 10

משנה כתובות פרק י

(1) If a man was married to two wives and died, the first [wife] takes precedence [in her claim to her *ketubah*] over the second, and the heirs [if the women, having survived their husband, died before they had collected the payments of their

א מי שהיה נשוי שתי נשים ומת, הראשונה קודמת לשניה, ויורשי הראשונה קודמין ליורשי שניה. נשא את הראשונה ומתה, נשא שניה ומת הוא, שניה ויורשיה קודמים ליורשי הראשונה: **ב** מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו ואחר כך מת הוא ויתומים

ketubah] of the first wife take precedence over the heirs of the second. If he married a first wife and she died [and he therefore inherited her], and then he married a second wife and he himself died [and the sons of the first wife claim their mother's *ketubah*, to which they are entitled by virtue of the male children clause (i.e., a condition in marriage enacted by the Rabbis, that the male sons will inherit the *ketubah* in addition to the other shares of their inheritance, see Mishnah Ketubot 4:10) which their father had entered in their mother's *ketubah*], the second wife [who, unlike the first, has survived her husband and consequently has, in respect to her claim upon her *ketubah*, the same legal status as a creditor] and her heirs [who, like their mother, have the status of creditors] take precedence over the heirs of the first wife [who died before her husband and consequently, lost her claim to her *ketubah*, since a surviving husband is the heir of his wife, with her sons' claim to her *ketubah* being treated as a claim for an inheritance and, as such, must yield precedence to creditors].

(2) If a man was married to two wives and they died, and subsequently he himself died, and the orphans [of one of the wives, whose *ketubah* was for a larger sum than that of the other] claim their mother's *ketubah* [as heirs of their mother, by virtue of the Rabbinical male children clause, while the other heirs, demand a

רבנו עובדיה מברטנורא

א מי שהיה. יורשי הראשונה קודמים ליורשי השניה. אם מתו נשוי אחריו עד שלא הספיק לגבות: שניה ויורשיה קודמים. שהיא בעלת חוב, ויורשי ראשונה באים לירש מאביהן כתובת בנך דכרין, דהא אינן ירתון תנן, לפיכך פורעין את החוב תחלה ומה שנשאר יירשו. ודוקא כשנשבעה השניה על כתובתה או היא או יורשיה נוטלים כתובתה. אבל אם מתה היא לאחר שמת בעלה ולא נשבעה על כתובתה, אין יורשיה נוטלים כלום מכתובתה, דקיימא לן אין אדם מוריש שבועה לבניו, כלומר ממון שאין אדם זוכה בו אלא בשבועה ומת קודם שנשבע, אותו ממון אין אדם מורישו לבניו: **ב** ויתומים מבקשים כתובת אמן. שכתובה של אחת מרובה משל חברתה, ואומרים בניה כתובת

division in equal portions on the ground that, irrespective of the mothers' "male children clause" of the *ketubot*, as sons of the deceased they are each Biblically entitled to equal shares in his estate]. [However, in the case of the Mishnah, the estate of the deceased husband] is only enough for the [settlement of the] two *ketubot* [so that, if their demand is complied with,

the brothers would receive their respective shares of their mothers' *ketubot* by virtue of the Rabbinical male children clause. Hence, the entire estate would be dispensed, thus allowing no scope for the operation of the Biblical law of inheritance]. [Therefore, all the orphans] receive equal shares [as heirs of their father with equal rights to his estate]. If there was a surplus [after the two *ketubot* had been paid,] of [a minimum of] one dinar, [so that the Rabbinical clause allows for the Biblical law of succession to be applied to be applied to,] each group of sons receives the *ketubah* of their mother [and the residue of the estate (amounting to not less than one dinar) is then divided between the sons in equal portions]. If the orphans [of one of the wives] said, "We are allowing an evaluation of our father's estate for a[n additional] dinar more [than the total amount of both *ketubot*]," in order that they [might thereby be enabled to] take their mother's *ketubah*, their request is disregarded, rather, the estate must be [properly] evaluated by the court.

(3) If the estate included prospective property [e.g., an outstanding debt of their father's which would fall due only at some time in the future], it is not [regarded] as [properly held] in actual possession. [The existing estate must accordingly be divided equally among all the sons of the deceased, although the addition of the prospective property would have provided a surplus.] Rabbi Shimon says, Even if there was movable property it is of no consequence, unless there was property

רבנו עובדיה מברטנורא

בנין דכרין נישול, וכן אתם, והשאר נחלוך. חולקים בשוה. כשאר כל הירושות, ואין נוטלים כתובת בנין דכרין: אם אמרו יתומים. בלי הכתובה הגדולה: הרי אנו מעלין על נכסי אבינו. מעלין דמיהן לקבלם עלינו ביוקר כדי שיהיה שם מותר דינר ויטלו כתובת אמן: ג' היו שם נכסים בראוי. כגון עסקא שביד אחרים או הלואה: אינן כבמוחזק. אינן נחשבים להיות כאילו הן מוחזקים ביד

מבקשים כתבת אמן ואין שם אלא שתי כתבות, חולקין בשוה. היה שם מותר דינר, אלו נוטלין כתבת אמן ואלו נוטלין כתבת אמן. אם אמרו יתומים, אנהנו מעלין על נכסי אבינו יתר דינר, כדי שיטלו כתבת אמן, אין שומעין להן, אלא שמיין את הנכסים בבית דין: ג' היו שם נכסים בראוי, אינן כבמוחזק. רבי שמעון אומר, אפלו יש שם נכסים שאין להם אחריות, אינו כלום, עד

[i.e., land] [worth] one dinar more than [the total amount of] the two *ketubot*.
 (4) If a man who was married to three wives died, and the *ketubah* of one was a *maneh* [= 100 *zuz*], of the second 200 *zuz*, and of the third 300 *zuz* [and the three contracts bore the same date: If they bear different dates,

the collection of any earlier *ketubah* takes precedence over the later one as in Mishnah 1.] and the estate [was worth] only one *maneh* [100 *zuz*], [the sum] is divided equally. [Since the three women have equal claims upon that *maneh*, the smallest *ketubah* being for no less than one *maneh*.] If the estate [was worth] 200 *zuz*, [the claimant] of the *maneh* receives fifty *zuz*. [The Gemara (Ketubot 93a) asks, should she not be entitled only to thirty three and a third, i.e., a third of the first *maneh*? The Gemara answers, it is talking about a case, where the wife of 200 *zuz* commits in writing, to the wife of 100 *zuz*, I agree not to litigate whatsoever on your 100 *zuz*; hence, the first 100 *zuz* of the estate has only one rival claimant, the wife of 300 *zuz* and therefore, the first wife may take half, which is 50 *zuz*.] [And the claimants respectively] of the 200 and the 300 *zuz* [receive each,] three gold *dinarim* [i.e., 75 *zuz*. A gold *dinar* = 25 silver *dinarim*

רבנו עובדיה מברטנורא

יש כאן מותר דינר: שאין להם אחריות. מטלטלים: שיש להם אחריות. קרקעות. והלכה כרבי שמעון. ואף בזמן הזה דנהיגי דמטלטלי דיתמי משעבדי לבעל חוב, אין כתובת בנין דכרין נוהגת במטלטלין אלא בקרקעות: ד של זו מנה ושל זו מאתים כו'. ושלשתן נחתמו ביום אחד. דאי בתלתא יומי, הקודמת בשטר קודמת בגיבוי. או שלא הניח אלא מטלטלין, שאין דין קדימה במטלטלין: חולקות בשוה. שהרי כח שלשתן שוה בשעבוד מנה דבכולהו איכא מנה: היו שם מאתים. אין לבעלת מנה שעבוד אלא במנה, אבל במנה שני אין שעבוד לשטר של בעלת מנה: של מנה נוטלת חמשים. בגמרא פריך, שלישיית מנה היה ראוי שתטול והיאך נוטלת חמשים שהוא חצי מנה. ומשני, דמתניתין איירי דאמרה לה בעלת מאתים לבעלת מנה, דין דברים אין לי עמך במנה המשועבד לך ולא יתמעט חלקך בשבילי, הלכך היא ובעלת שלש מאות חולקות אותו. ומפני שלא נתנה בעלת המאתים לבעלת המנה חלקה במתנה אלא אמרה לה שלא תריב עמה ובשבילה לא יתמעט חלקה, לאחר שלקחה בעלת המנה חמשים נשאר זכות בעלת המאתים שוה עם זכות בעלת השלש מאות במנה וחצי הנשאר, וכל אחת מהן נוטלת ג' דינרי זהב שהן שבעים וחמישה דינרים של כסף שכל דינר זהב הוא עשרים וחמשה דינרים של כסף: היו שם שלש מאות. מנה ראשון משועבד

or *zuz*. The two women take equal shares in what remains of the 200 *zuz*, since the *ketubah* of either is for no less a sum, and the money available is equally pledged to both.] If the estate [was worth] 300 *zuz* [so that the first *maneh* is pledged to all the three women, the second to the claimants of the 200 and the 300 *zuz*, while the third *maneh* is only pledged to the claimant of the 300; here too, the Gemara explains we are referring to a case where the claimant of 300 *zuz* commits in writing to the other two women, I agree not to litigate whatsoever on 100 *zuz*; hence the first 100 *zuz* of the estate has only the first two wives as claimants, and therefore they each take 50 of the first 100 *zuz*], [the claimant] of the *maneh* receives fifty *zuz* and [the claimant] of the 200 *zuz* [receives] a *maneh* [half or 50 of the first 100 *zuz* and half of the second 100 *zuz*, since the second 100 *zuz*, is also pledged to the third wife], while [the claimant] of the 300 *zuz* [receives] six gold *dinarim* [= 150 *zuz*; 50, from the second 100 *zuz* of the estate, and she takes the third 100 of the estate, since only she has a claim to it. (However the conclusion of the Gemara is that this Mishnah is not in accordance with the *Halachah*)]. Similarly, if three persons contributed to a joint fund [for trading purposes] and they had incurred a loss or turned a profit, [and no

רבנו עובדיה מברטנורא

לכולם, והשני לבעלת מאתים ולבעלת שלש מאות, והשלישי לבעלת שלש מאות בלבד: של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה. כגון דאמרה להו בעלת שלש מאות לבעלת מנה ולבעלת מאתים, דין ודברים אין לי עמכם במנה, הלכך מנה הראשון חולקות בעלת מאתים ובעלת מנה, נמצאת בעלת מנה נוטלת חמשים, ומנה השני חולקות בעלת מאתים ובעלת שלש מאות, נמצאת בעלת מאתים נוטלת מנה, חמשים שחלקה מהמנה הראשון עם בעלת המנה, וחמשים מהמנה השני שחלקה עם בעלת השלש מאות. והמנה השלישי נוטלת כולו בעלת השלש מאות, נמצאת נוטלת ששה דינרי זהב שהם מנה ומחצה, המנה השלישי כולו שנשאר לה וחצי המנה שחלקה עם בעלת המאתים. ובגמרא מסיק דמתניתין רבי נתן היא ואינה הלכה, דאמר רבי אין אני רואה דבריו של רבי נתן בזה, אלא חולקות בשוה, דהואיל וכל נכסיו אחראין לכתובה כל שלשת המנים משועבדים לבעלת המנה כשאר חברותיה, עד שתגבה כל כתובתה, הלכך חולקות בשוה, וכך נוטלת בעלת המנה כמו בעלת המאתים ושלש מאות. אבל בשלשה שהטילו מעות לכיס זה מנה זה מאתים וזה שלש מאות דהתם שבח שהשיבחו מעותיהן קא שקלי, דינא הוא שכל אחד יטול לפי מעותיו. ודוקא כשהשיבחו מחמת המעות עצמן כגון שנשתנה המטבע או הוסיפו עליו או פחתו או חולקים השבח וההפסד לפי הממון. אבל אם קנו סחורה מן המעות שהטילו לכיס והריחו בסחורה או הפסידו, אין מחלקים הריחו וההפסד אלא לפי מספר השותפין ולא לפי הממון, וכך נוטל בהפסד ובשבח מי שנותן בכיס מעות מועטים כמו אותו שנתן מעות מרובים אם לא התנו תחלה שיחלקו לפי ממון. וכן דנים

commitments regarding litigation were made,] they share in the same manner [in proportion to the amounts contributed].

(5) If a man who was married to four wives died, his first wife [i.e., the woman whose *ketubah* bears the earliest date] takes precedence [in

respect to her claim to her *ketubah*] over the second; the second takes precedence over the third; and the third over the fourth. The first must take an oath [that she had received no payments from her husband, on account of her *ketubah*, prior to his death] [in order to give satisfaction] to the second [who might lose all her *ketubah* should no balance remain after the first had collected her due], the second to the third, and the third to the fourth, while the fourth recovers payment without an oath [if there are no orphans or other creditors who may force her to take an oath]. Ben Nanah says, Should she [the fourth] have the advantage because she is the last? She too, may not exact payment except on oath. [The Gemara explains that we are referring to a case where a field collected as payment by one of the first three wives was found to be stolen property and therefore, when it is claimed back by its rightful owner, she would proceed to recoup her loss from the field that the fourth wife received, since her *ketubah* is dated earlier. The *Tanna* of the Mishnah maintains, that one who collected his

רבנו עובדיה מברטנורא

בכל בתי דינים: ה' הראשונה קודמת לשניה. אותה שזמן כתובתה מוקדם קודמת לשניה שזמנה מאוחר. וכן כולם: הראשונה נשבעת לשניה. אם שניה טוענת השבעי לי שלא גבית משל בעלי כלום, דלמא לא יסאר לי ממה שאגבה כתובתי. ואף שלישי תאמר כן לשניה, ורביעיית לשלישית. אבל הרביעית נפרעת שלא בשבועה, וכגון שאין שם יורש חוב אחר שישביעה: בן ננס אומר כו'. פלוגתייהו דת"ק וכן ננס מפרש בגמרא כגון שנמצאת שדה אחת מאלו השדות שגבו השלש נשים הראשונות, שאינה שלו, שנודע שגולה וסוף שיבואו בעליה ויטלוהו, וכשבאה הרביעית לגבות כתובתה משדה רביעית באה זאת ואומרת לה למחר יבא הנגול ויטול שדהו מידי, רצוני שתשבעי לי שלא גבית כתובתיך בחיי הבעל. תנא קמא סבר בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה, הלכך למה תשבע, אם יבא הנגול ויטרוף מזו תחזור היא על הרביעית ותטול ממנה מה שגבתה, דהויא לה רביעית בעל חוב מאוחר. וכן ננס סבר, בעל חוב מאוחר שקדם וגבה, מה שגבה גבה, ואם תחזיק זאת אין השלישית יכולה לחזור עליה, ולכך תשבע לה שלא גבתה מנכסי בעלה כלום. והלכה כתנא קמא. וממילא שמעינן שאם תפסה מטלטלין שצריכה לישבע לדברי הכל כיון שאין דין קדימה

חולקין: ה' מי שהיה נשוי ארבע נשים ומת, הראשונה קודמת לשניה, ושניה לשלישית, ושלישית לרביעית. הראשונה נשבעת לשניה, ושניה לשלישית, ושלישית לרביעית, והרביעית נפרעת שלא בשבועה. בן ננס אומר, וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת, אף היא לא תפרע אלא בשבועה.

debts before a creditor holding an earlier dated bond, must satisfy the debt of the bond holder, and therefore, there would be no need to impose an oath on the fourth wife that she has not received her *ketubah*. Ben Nanas however holds, that once a person collects his debts, it is his regardless of earlier bond holders; hence, in the case above she would not be able to recoup

היו יוצאות כלן ביום אחד, כל הקודמת להברתה אפלו שעה אחת, וכה היו כותבין בירושלים, שעות. היו כלן יוצאות בשעה אחת ואין שם אלא מנה חולקות בשוה: ו מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו וכתבה ראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך, השניה מוציאה מהלוקח והראשונה מן השניה והלוקח מן הראשונה, וחזרות חלילה עד שייעשו פשרה ביניהם. וכן בעל

her *ketubah* from the fourth wife and therefore, she may impose an oath on the fourth wife, that she has not received anything on account, before collecting her *ketubah*.] If all [the *ketubot*] were issued on the same day, then the woman [whose *ketubah*] preceded that of the other, even if only by one hour [provided the hour had been entered in the document,] gains [the first right]. And therefore, it was the custom in Jerusalem to insert the hours [in such documents]. If all the *ketubot* were issued at the same hour, and the estate is worth no more than a *maneh*, [the women] receive equal shares.

(6) If a man who was married to two wives, sold his field [which was pledged for the *ketubot* of the women], and the first wife [i.e., the woman who was married first and whose *ketubah* consequently bore the earlier date] had given a written declaration to the buyer, "I have no claim whatsoever upon you," the second wife [whose claim upon the field was not in any way impaired] may [when her husband died] seize from the buyer, and the first wife [i.e., the woman who was married first and whose *ketubah* consequently bore the earlier date] from the second, and the buyer from the first wife [since she had renounced in his favor her claims upon that field], and so they go on in turn until they arrange some compromise between them. The same law applies also to a creditor. [If one owed

רבנו עובדיה מברטנורא

במטלטלין ומה שגבה גבה: ו וכתבה ראשונה ללוקח וכו'. כגון שקנו מידה. ובגמרא פריך, ותימא נחת רוח עשיתי לבעלי. ומשני, כגון שמכר הבעל שדה זו לאיש אחר קודם לזה ולא רצתה האשה לחתום לו, ולזה חתמה, דאם איתא דנחת רוח עושה לבעלה היתה חותמת לראשון: פשרה. ביצוע. לא כולו לזה ולא כולו לזה. ולשון פושרין הוא, לא חמים ולא קרים: וכן בעל חוב ושני לקוחות. ראובן נושה בשמעון מנה ולו שתי שדות ומכרן לשנים זו בחמשים וזו בחמשים וכתב בעל חוב ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך, בעל חוב נוטל מיד הראשון, שהרי אינו יכול לומר לו הנחתי לך מקום שתגבה ממנו, שחובו כנגד שניהם ולוקח ראשון מוציא מיד השני, ובעל חוב חוזר ומוציא אף זו מן

100 *zuz* and had two fields which were sold to two people at 50 *zuz* apiece and the creditor waived his rights to the second purchaser. The creditor collects the field of the first purchaser who, in turn, collects the other field from the second purchaser, resulting in that the creditor, once again, collects the other fifty owed to him from the first purchaser; the second purchaser now goes back to the creditor who waived his rights to him and so on and so forth, until they reach a compromise.] And [the same applies,] to a woman creditor [who was owed her *ketubah*, and her husband sold two fields which, combined, were worth the *ketubah* and she waived her rights to the second purchaser, she collects from the first purchaser who, in turn, ...].

רבנו עובדיה מברטנורא

הראשון, ולוקח שני מבעל חוב, וחורין חלילה עד שיעשו פשרה: **וכן אשה בעלת חוב.** שהיה לה כתובתה על בעלה ומכר שתי שדותיו לשנים ואין בשניהם אלא כדי כתובתה, וכתבה לשני דין ודברים אין לי עמך, האשה מוציאה מיד לוקח ראשון, והוא מן השני, והשני מן האשה והאשה מן הראשון ולוקח ראשון מיד השני, וחורים חלילה: